

in ravno na tem mestu bomo pisali, ako bomo zdravi, z debelimi čerkami! Napredujemo!

Slovenski delavci pozor!

Slovenski delavci se še vedno odbornikom izgovarjajo kateri jih vabije v društvo v pisati, da morajo prej pravila poznati, kar se ve da, v principu prav imajo. Podamo jim v prilogi ta pravila, da sprevidijo korist delavskega društva katero je v Trstu tako potrebno našim delavcem ko ribi voda. Slovensko delavsko društvo katerega ustanovitev je mnogo truda prizadjala, zboljšalo bode tudi družbene razmene, spojilo bo nas v eno celoto, ktera bode imponirala zopernemu laškemu elementu. Slovenski delavci v Trstu in okolici ne zamudite prilike, pristopite vsi k društvu, povabite svoje prijatelje, vsak ud naj pridobi enega, in videli boste, da bo storjen velik korak v bodočnost. Ne bodite zaspani delavci, podvizajte se, da lahko rečemo Slovenci smo bili dosedaj razkosani, tlačeni po naših nasprotnikih, z našimi krvavimi žulji podpirali smo ptujca, za naše denarje rastle je lahonstvo, in za naše lastne novce zasramovali so nas, ker nismo imeli svojega domačega ognjišča, to je svojega narodnega delavskega društva! Naj vsak pravila dobro prebere, posodi svojimu tovarišu in naj mu razloži natanjčno koristi potrebnega društva.

Ko se bode v Trstu stanje slovenskega delavca zboljšalo, takrat se bode zboljšalo gotovo tudi narodno stanje, in le s tem se bode postavil jez proti proletarijatu, ki zahaja iz Italije v Trst, da pogrize domačim marsikteri dober košček kruha! —

Dopisi.

Iz dolinske nadžupanije.

Že davno sem namenil vam poročati iz naše narodne nadžupanije — pa odlašal sem vedno na primernejši čas. Močno obžalujemo izid volitev — a kaj se če! Veselili smo se zmage v Kopru — ponosen je bil sosed na svojega soseda, da se je tako neomahljivo deržal proti lahonskim agitatorjem, — žaloval pa tudi potem, ko je prišlo naznanilo iz južnozpadne Istre. Domači rodoljubi so nas komaj pričakovali! — A za malo vina — za par novčičev dali so se premotiti, — prodali mater, koja jih je zredila. Upajmo vendar i delajmo neumorno, da se nam pridružijo naši zaslepljeni brati i tako drugokrat slavno zmagamo!

Kljubu temu, da je naša nadžupanija strogo narodna, — v koji se ljudstvo uže dobro zaveda, ima žalibog moža na svojim glavnim sedežu — koji se preveč vklanja koperskim škricem, — kakor sploh drugo uradnikom — našim sovražnikom. Onega nadžupana, — kojega mogoče še marsikateri rodoljub čisla i ceni — moram denes malo popisati.

Stari župan — stara lisica, koja malokdo pozna, je človek kojega značaja sramovati se morajo njegovi volilci. Tihotapsko voha okoli koperskih škricov, čer „mi son podesta“. — Bil je tabor v Dolimi (sedežu nadžupanije) na kojega je ljudstvo v Bregu in na krasu preveselo in ponosno; ono je res ponosno! A kaj se kvasi proti narodnosti, — kaj proti rodoljubnosti od strani par mračnjakov, — adjutantov podestatovih?

Varovati se jih treba a ne bati! Še celo anonima pisma so pričela ishajati — od neznačajnikov — v kojih, hočejo černiti naj bolje rodoljube. Revčeki! —

Predno nadaljujem, moram te opomniti dragi bralec, da ne tituliraš starega podesta s slovenskim „Vi“ — ampak „Oni“ — drugače te i ogledu, da oblediš!

Namenjen sem vendar za denes stare o nove grehe dolinskega podesta prezreti i ga naznaniti. Ja dolinski „šah“ dobro ve, da g. dekanu i sploh ljudstvu nij ljubo, na tak praznik — kakoršnega je imela Dolina praznovati dne 6. julija, — tudi — godce i ples deržati. A njegovi adjutanti so jim napravili rekurs — Sam jih je ustmeno priproročil i tako bilo jim je slednjič dovoljeno. Prav dobro pa je znal svetovati naš oče župan lahonske godce iz Milj. Ka nimamo stokrat bolje godce v Skednji, i tudi na našem krasu, — nego so ti cvilači? A fantje, željni plesa, — bili so potem gotovi „permesa“.

Pred plesom so šli fantje na čelu godbe g. podesta pozdravljati; ta pride na vrata in se pokaže v kratkih — narodnih hlačah vtem pa je pozdravi: „Voi saludo — e viva!“ Sramota i sramota! Cela nadžupanija narodna — Dolina pa, ki sloviš po širocem svetu, — kajti v Tvojej sredi so se razbila stebra iredentarjem — kako se moraš pustiti voditi od takega zaslepljenca? Njegov tajnik (secretario) — kranjski nemčur, — ki dela sramoto svojemu narodu, ga prav dobro vodi. — Čudno, da mož koji župani že čez 30 let, se da tako zapeljati!

Volilci! v malo dneh volite novega nadžupana — glejte! Bela je postala Dolina, glejte — da je ne včernite! Glasno ste vpili na taboru i prisegali zvestobo narodu, — pokažite to tudi dejansko. Koliko zaslug mora on danes pokazati za narod i ljudstvo? Kaj je narednil z svojem predolgem županovanji, — koliko občanov se nas lahko denes odkritoserčno zahvali — koliko? „Dobil je križec — a še večji križ mi — to je glas občana!“

Sliši se že splošen govor, — koji nas tolaži, — da postavijo pri bližnji volitvi moža na kermilo narodnega i zastopnega. Tudi nočejo več tajnika, koji slepi ljudstvo, da pri visokem c. k. namestništvu ne zna nikdo slovenski, — ker hoče ali zna sam le „teutsch“. — Prijatelj mi je uni dan povedal, da je izstopil iz „Bralnega dnuštva“, ker zasluži samo okoli poldrugi tisvč samo od slovenskega kmeta na leto, i takò ne more na mesec 30 novičiču potrositi v svoj, duševni prid i izgled — našim dobrim ljudem! Potolažimo ga za denes s tem, da se ga

morda usmili oče slovenskih renegatov v Ljubljani, — ter ga sprejme v svoje naročje — kò — — —!

Naše fante pa opomnimo, naj se v prihodnje derže možakov strogo narodnih, — koji je ljubijo kot brate, — upanje narodove prihodnosti, pristopite k pevcem i g. pevovodja vas ueki že vabi! Bodite, čversti — kakor do sedaj — a ne vmahljivi! — Toliko za denes, — ker žakelj je bil prepoln!!

Dolinski občan.

Trst, 1. julija.

Minoli teden se je v tukajšnjem c. k. colnem uredu vršila častna slavnost, podelil se je svebern križec za zasluge delovskemu predstojniku colnega urada g. Štefanu Persolju, kateri ga je zaslužil stem, da je ranjenim vojakom razdeljeval razne krepčila, ko so se s parnikom v Trst pripeljali; imel je vedno več pridnih delalcev okrog sebe ktere je vodil.

Prostori so bili lepo dekorirani, prepreženi se zastavami in draperijami. Zbrala se je velika množica ljudi, vsi colni uradniki v praznične obleki, dvorni svetovalec g. vitez Plenker, g. vodja Rauch in baron Czörnig bili so v paradnej opravi. Počastili so tudi visoki gospodje bivšega dobrodelnega odbora z redovi okinčani, kakor zastopniki trgovinske zbornice to slavnost. Finančna straža je stala na strani v redu, vojaška godba pa nasproti odlične gospode.

Ko so bile vse stvari v vredu; stopi naprej dvorni svetovalec in nagovori g. Persolija z jedernatim govorom, naštevajoč zasluge, ktere si je pri neumornem postreženju ranjenih vojakov pridobil, za kar mu je Njih veličanstvo podelilo sreberni križec za zasluge; potem mu gu pripne na prsi povdarjajoc, kolika je to čast za njega in vsò spoštovano družbo njegovih tovarišev, potem nazdrav s trikratnim, „živio“ cesarju, in vojaška godba je svirala cesarsko himno, ktera se je v velikih prostorih čarabno razlegala Ljudstvo je bilo ginjeno, in marsikteremu se je uternola solza, ko spregovori g. Persolija sledeči odzdrav: Slavni gospod dvorni svetovalec! preveč me je ganilo, da bi zamogel najti besede s kterimi bi se zahvalil za milost Njih veličanstva, meni podeljeno, ki je kinč meni in naši družbi. Ne morem izreči, kar mi srce navdaja, priporočam Vam g. dvorni svetovalec v imenu vseh mojih tovarišev da bi bilo tudi za naprej tako, kakor je bilo v minolem času, zvesti podaniki in navdušeni za Avstrijo, ter biti vedno pripravljeni vse žrtvovati za našega cesarja in domovino. O tei priliki se zahvalim g. dvornemu svetovalcu, kakor zastopniku trgovinske zbornice da so počastili s svojo nazočnostjo to slavnost, ki je in osteme najlepša vsega mojega živjenja.

Prosim, blagovolite g. dvorni svetovalec izraziti mojo naj toplejšo zahvalo na stopnicah svitlega prestola njih Veličanstva.

Bog ohrani in poživi našega cesarja Franca Jožefa I.! „Živio“ donelo je po pro-

storih, da so se tresli. Potem še nazdravi „Bog živi“ zastopnika trgovinske zbornice in „živijo“ je donelo tudi njemu. Vojoška godba je zaigrala Radeskijevo popotnico in ginjeno občinstvo kakor vsi uradniki čestitali so g. Persolji, okinčanemu s rebernim križem. Mi pa zakličemo g. Persolju, kakor njegovim tovaršem: Bog živi in ohrani še mnogo let slogo in bratovsko zvezo v zavodu, kateri preživi toliko ubogih delalcev!

Beloglav.

Od S. M. M. 9. julija.

Kakor pri zadnji volitvi v mestni zbor, tako so tudi zdaj nekateri plačani ljudstvo šuntali, naj Mauronerja namesto Nabergoja v državni zbor potisnejo. Ali ta pot so bili ti plačanci bolj previdni, in so kar skrivaj agitirali. Posebno zasluge za Maurocer-a ima gotovo nek brič L. vulgo ŠK., ker kakor mi je znano, se je tako dostojno pri priprostitih ljudeh obnašal, in jih za M. napeljeval da je rekel; „Kaj hočete z našimi ljudmi ki so prenemni, da bi jih na Dunaj poslali, volite take ki umejo govoriti. Čudo da mora domačin take besede imeti, in sam sebe zamečvati in se neumnega šteti! Jaz pak mislim da je bolje za narod, na Dunaji molčati, kakor pa proti narodu govoriti. No, g. Nabergoj bo uže preskrbel da ne bo treba na Dunaji molčati, kar je tudi mnogokrat pokazal.

Ali za ta pot je bilo vse agitiranje zastonj in g. Nabergoj je naš poslanec.

To človeče ima res veliko priverženecov pri S. M. M. G. in nekaj tudi v bližnjem Rocolu; ali pri S. M. M. D. ni tal zanj, katere mu je neki I. preveč pomočil, in kerso skoraj vsi za N. glasovali.

Zdaj imamo tukaj zopet „Šagre“. Na Katinari smo vendar vidili par slovenskih zastavic. Ali čudo, da ste se tukaj miš in mačka pobratile! Tako rečem. Saj drugače se to raztolmačiti ne da. Čujte! ravno tisti ki je slovenske zastave pri plesu razobesil, je imel celo glavo z „Margheritami“ (marjeticami) opleteno. Kaj to pomeni?

V Rocolu ni bilo viditi slovenske zastave. Kako se morajo pač te „Šagre“ narodne imenovati? Kratke hlače ne zadostujejo. Naj povem še to dogodbo.

V Rocolu na dan šagre sreča nek rodoljub fanta odbornika; ta fant ga pozdravi: „bon jorno šinjori!“ Uni pa: kako da italijani kratke hlače nosijo. Fant odgovori: Jaz nisem taljan, ampak slovenec moj oče se piše z . . . ič. Rodoljub mu hitro odvrne: Kako ste Slovenec, ker na plesu še slovenske zastave ni? Mladenič spremedli in se izgovarja da je na to pozabil.

Drugo pot več.

Postopač.

Bazovica, 10. julija.

Bilo je več stvari omenjenih v naših zadevah, ali dopisnik še ni vsega omenil v našem načelniku. Meni se zdi, da bi bilo dobro, da agrarično društvo malo na perste

pogleda našemu načelniku, Vsak se še dobro spominja, ko je bila preiskava in je Majiti tukaj bil. Čudno je, da vidimo ravno te delavce, ki so za pogozdenje Krasa najeti, hoditi po murvino perje za sviloprekne črve v nižavo. Večkrat ravno ti delavci delajo okrog njegovega stanovanja, in videl sem, ko so vert delali, pa ko milostljivi gospej ni bilo po godu, in se ji je neko peto kolesce v glavi zavrtilo, za ukazala je, vse podreti in iz novega delati. Koliko se tu časa zgubi! in kdo plača to? Naš „Dorfpolicaj“ je silno lunasti včasi; evo: enkrat pride nek fant iz Gropade prosit dovoljenja za ples, pa kako mu je ples dovolil? potisnil ga je v tamnico, da je bil cel popoldan zapert, žena in g. glavvar pa sta hodila pri luknjici v vratih noter kukati. Ne smeja se č. bralec saj je še nekega fantiča zaperl, ki komaj hlače noši!!

Nekega dne pozove tudi tukajšnega mesarja, in ga arogantno kara, zakaj mn ne odseka kosa mesa tam, kjer zaukaže on? Mesar pa mu odgovori, ako niste poslali v pravem času po meso, ko bi se bilo še lahko vašej želji ustreglo, ne bodem jaz za vas iz srede košček mesa rezal, A on je hotel pokazati, da mu *mora*, mesar pa njemu, da ne, in tako se je pobral z dalgim nosom. G. Mirkovič je nemogoč več pri nas. Zgubil je vso spoštovanje, pa to je kriv sam, ker ne ume kot mož in načelnik svojega posla. Ako odide od naš, „srečna mu bodi pot“, tako bomo djali vsi.

Basovičani.

Kritični politični pregled.

V Trstu v 3. razredu, pri volitvi z okoliceno enega poslanca v državni zbor, zmagal je slovenski kandidat Nabergoj z 1568 glasovi nasprotni kandidat lahonske stranke Mavroner vjel je le 314 glasov. Na Koroškem so v mestih zmagali trije liberalci; enako na kmetih, izozemši enega. Dunajski listi vedno ugibljejo, če bojo šli Čehi v državni zbor? Mogoče, a pred vsem bojo prej poskusili kaj dobiti. Dalmatinci so izvolili v kmečkih občinah 5 narodnjakov, toda žalibog so propali z naj odličnejim rodoljubom Dr. Klaičem. Kakor „N. List“ poroča, zakrivili so to pravoslavni, kateri so z lahoni potegnoli; izvoljen je bil nek „Ivanič“ uradnik pri namestniku Rodiču. Da je Dr. Klaič propal, mora kak manéver vlade biti. Pri volitvi v mestih pal je stari slavožerc Bajamonti, enaka podoba ko Ljubljanski Dežman.

Ustavoverci hudo po dunajskih listih javkojo, da so zgnbili okoli 50 sedežev, zatoraj bo državni zbor imel ves drug obraz, vsakako za Slovane, če ne popolnoma ugoden, vendar nekoliko.

Več častnikov je šlo v Novibazar, da študirajo tam pripomočke kako bi se ložej in hitreje zasedla ta krajina. Turki so še stari fanatkarji, toraj bo težko brez preli-vanja krvi šlo.

Rumanci so protivni, židom dati po Berolinsky pogodbi enakopravnost v svoji državi, gvotovo bode ta kriza vrgla sedanjo ministerstvo. Židovje so res po vsem svetu nadležni rod, in kamor se vgnezdijo, tam pokončajo enako kobilicam blagostanje nižjega ljudstva. Minister Taafe sestavil bode v kratkem novo ministerstvo, jeli bo za nas posebno ugodno, to prinese čas, vsakako pa ne bode več pravičnej naše stvari protivno.

Russija poslala je v sredno Azijo vojaško ekspedicijo proti Teke-Turkomanom, in vredeje trgovinske zadeve, namerava zidati dolge železnice, ki bojo kaspisko morje z sredno Azijo zvezale, kar Angleže hudo vznemirja. Uže zopet žuga vojna Angležem z Birmani, ko se bode začela Angleška rušiti, šlo bo hitreje ko mislimo. Ta skopa kramarska država, ktera se le od udiranja po vsem svetu živi, mora počasi razposti.

Na Angležkem se bo vršil te dni slovesni pogreb mladega Napoleona, ubitega po Zulu-ovcih; vojna ladija pripeljala je njegovo truplo iz južne Afrike.

Pruski železni Bizmark dal je liberalcem, na ktere se je dosihmal opiral, slovo, in je stopil na stran konservativcev, skterih pomočjo hoče dati državi nove davkarske in gospodarske postave,

Na Francoskem dela mnogo hrupa sklepanje novih *šolskih* postav v državnem zboru. Liberalna večina hoče poduk mladine iztrgati obilnim duhovnim redom. Vidi se, da se bo vojska proti Cerkvi, ki je bila do sedaj na Pruskem, preselila na Francosko!

Pravila

slavjanskega delavskega podpornega društva v Trstu.

Ime in cilj društva.

§. 1. To društvo zove se „Slavjansko delavsko podporno društvo“. Imelo bode trobojno narodno zastavo, na kateri bode gaslo: „V slogi je moč!“ Pečat društveni bode imel v sredi uprav to gaslo, okoli pa besede: „Slavjansko podporno društvo“.

§. 2. Cilj mu je moralna in materijalna podpora slavjanskih rokodelcev, delalcev in tudi družih osob, ki žive o zaslužku, delokrog pa cela Primorska.

§. 3. Da ono društvo doseže svoj moralni cilj, imelo bode vlastno knjižnico, osnovati hoče besede z gledališkimi predstavami, petjem, i. t. d. in držati se hočejo tudi podučljivi govori.

§. 4. Da društvo doseže svoj materijalni cilj, pomagati hoče bolnim udom in sicer tako, da jim preskrbi brezplačno zdravnika, zdravila in da jim daje tudi podporo v denarji. — Podpiralo bode tudi razna podjetja, bodi si rokodelska ali znanstvena, svojih udov, ter bode ude jemalo v pokrovi teljstvo tudi nasproti tretjim osobom, namrče: preskrbelo kako službo, kako delo, i. t. d.

Udje, njih pravice in dolžnosti.

§. 5. Društvo ima štiri vrste udov :

1. častne, 2. ustanovnike, 3. podpornike in 4. redne ude a) domače. b) zvanje.

§. 6. Ustanovniki plačajo enkrat za vselej gold. 20, podporniki na leto gold. 6, v dveh semestralnih obrokih; redni udje, domači in zvanji plačujejo 1 gold. pristopnine in 30 soldov vsako drugo nedeljo meseca (kvindičino). Vsa plačila morajo biti anticipatna.

Pravice udov.

§. 7. Ustanovniki imajo pravico vdeležiti se „ad honores“ vsacega društvenega zborovanja, pa ne morejo glasovati, smejo se vdeležiti tudi vsake veselice, katere priredi društvo in njihova imena opisala se bodo v društveno zlato knjigo. — Na prvej sfrani te knjige pa bodo opisani častni udje, ki imajo enako pravico kakor ustanovniki.

§. 8. Podporniki imajo vse pravice rednih udov, samo da jim ne gre nikaka materijalna podpora.

§. 9. Redni udje uživajo popolno vse pravice v društvu, ki so:

Oni se smejo vdeležiti vseh zborov in veselic društvenih, smejo obiskavati, kadar jim ljubo društvene prostore, ter se posluževati časnikov, knjig, i. t. d., katere ima društvo; imajo pravico voliti in izvoljeni biti v odbor. Nadalje imajo pravico v slučajih bolezni do društvenega zdravnika, do zdravil in do podpore 80 soldov na dan. A te zadnje pravice oživajo šele potem, če so bili uže 6 mesecev udje in so redno plačevali in mora biti bolezen daljša kot 2 dneva, pa ne sme preseči z okrevanjem vred 8 tednov. Bolan ud pa zgubi vsako pravico do materijalne podpore, ako je vzrok bolezni kak tepež, pijanost ali kaka skrivna (venerična) bolezen. Tudi zgubi to pravico, ako nij plačal uže štiri tedne svojih doneskov.

§. 10. Tistega uda, ki ne bode plačal po štirih tednih svojega doneska, bode povabil društveni blagajnik, da plača; ako pa v 14 dneh po tem povabilu ne plača, izbrše se iz društva; ko bi pa potem zopet kedaj hotel pristopiti društvu, sprejel se bode uprav s tistimi dolžnostimi, kakor vsak drug nov ud, brez ozira na prejšnjo njegovo vplaco.

§. 11. Vsi udje, ki imajo volilno pravico, izvolijo v občnem zboru predsednika, tajnika, blagajnika in 12 družih odbornikov. Prvi trije so lahko podporniki, ali pa tudi redni udje; zadnjih 12 pa mora biti 6 podpornikov in 6 rednih udov.

Občni zbor voli tudi 6 namestnikov in sicer 3 izmed podpornikov in 3 izmed rednih udov. — Predsenik, tajnik, blagajnik in 6 odbornikov mora stanovati v Trstu, ali v bližnji okolici, družih 6 odbornikov pak stanuje lahko v družih krajih.

§. 12. Da je veljavna volitev, mora k njej priti vsaj polovica vseh udov, kateri imajo volilno pravico, in vsak odbornik mora imeti za saboj absolutno večino navzočih. — Če pri rednem občnem zboru nij

zadostnega števila udov, skliče se drugi občni zbor, kateri voli brez ozira na število navzočih.

Pregledovalci računov.

§. 13. Na uprav enak način voli redni občni zbor 3 pregledovalce računov, cenzorje, katerih nalog je, pregledavati letne račune in sploh prepričati se, kadar jim ljubo, o poštenem in pravilnem gospodarjenju odborovem.

Odborova opravila.

§. 14. Odbor voli iz svoje srede podpredsednika, knjižničarja in knjigovodja, kateri morajo stanovati v Trstu, sprejema nove ude v smislu pravil, sklicuje občne zборе, redne in izvanredne, izključuje take ude, ki ali ne spolnujejo svojih dolžnosti v smislu pravil, ali pa delajo nečast ali škodo društvu. Izključeni sme v 14.ih dneh pritožiti se na občni zbor s pismeno pritožbo, katero mora podati odboru, ki jo potem predloži prihodnjemu občnemu zboru v razsodbo; konečno snuje odbor vse veselice, govore, i. t. d.

Vsak odbornik je odgovoren za svoje delovanje odboru, odbor pak občnemu zboru.

Seje odborove.

§. 15. Predsednik skliče vsacih 14 dni odborovo sejo, katera je le potem veljavna, če je navzočna nadpolovična večina odbornikov. — Vsacih 8 dni pa imajo sejo med soboj: predsednik ali njegov namestnik, blagajnik, tajnik in dva odbornika po vrsti (turnus).

Predsednik oklicuje tudi občne zборе, redne in izvanredne, če to tirja $\frac{1}{3}$ odbornikov.

V osebnih zadevah je glasovanje tajno, v družih zadevah pa po določbi večine. Da so sklepi veljavni, mora zanje glasovati absolutna večina navzočih odbornikov: kadar pa je enakost glasov, odloči predsednik s svojim glasom. Vsak odborov sklep se bode objavil v društveni sobi na primeren način.

Predsednik.

§. 16. Povablja odbornike k sejam in ude v občne zборе, nadzoruje pri sejah in občnih zborih red, vodi glasovanje in odloči v slučajih enakosti glasov, pregleduje zapisnike, podeluje in jemlje besedo in sme zaključiti seje in zборе.

Če njega nij ima uprav enake pravice podpredsednik.

Blagajnik.

§. 17. prejmlje od udov denar in izplačuje to, kar odkazuje odbor; take nakaznice pa morajo biti podpisane od predsednika ali podpredsednika in tajnika.

Konec leta predloži občnemu zboru natančni račun po knjigovodskih pravilih, kateri račun mora biti poprej natančno pregledan in potrjen po pregledovalcih. Za vsak primankljaj je odgovoren on z odborom vred. On predlaga zboru tudi proračun za prihodnje leto, katerega, ako potrjen, se mora po mogočnosti držati novi odbor. Blagajnik tirja one ude, ki so s plačili zavstali, 4 tedne, in če potem v dveh tednih

ne plačajo, jih nagzani odboru, ki z njimi ravna po dotičnih naredbah pravil.

Tajnik.

§. 18. vodi zapisnike pri odborovih sejah in občnih zborih, zapisuje društveno kroniko ali zgodovino, katero prečita v glavnem občnem zboru konec leta; on spisuje in podpisuje vsa društvena pisma s predsednikom vred.

Knjižničar.

§. 19. vreduje nadzoruje društveno knjižnično, društvene liste, i. t. d. na podlagi vabil razposoja, lnjnge katere sklene odbor in drži natančni zapisnik oseb društvenih knjig in časopisov. Letnemu občnemu zboru predloži inventar vseh knjig in časopisov, ta poroča sploh o stanji knjižnice.

Knjigovodja.

§. 20. Kar blagajnik ne zamore opraviti sam, vse vknjižbe, voli odbor izmed sebe tudi necega knjigovodja, kateri vodi glavno knjigo in sploh kontrolira blagajnika.

Kako rabiti in naložiti društveni denar.

§. 21. A. Pred vsem je iz društvene blagajne treba plačati najemščino za stanovanje, potem druge stvari, ki odbor kupi v rabo in koriet društva in društvenega čuvaja.

B. Po tem se izplačujejo podpore v smislu §. 4. pravil, plača zdravnika in lekarnici zdravila.

C. Dajejo se tudi podpore po sklepu odbora pridnim rokodelcem, umetnikom v smislu §. 4. pravil.

D. Denar, kolikor ga ostome v denarnici vsak teden, mora se naložiti pri kakej banki; natančnej način, kje in kako, odloči odbor v rednej seji.

Občni zbori.

§. 22. Vsako leto v decembru bode, občni zbor redno, pri katerem poroča predsednik o splošnjem stanji društva, tajnik prečita društveno kroniko ali zgodovino prošlega leta, blagajnik predloži natančni letni račun, s podatki statistično razložen in motiviran proračun za prihodnje leto; potem pridejo na vrsto posamezni predlogi odbora, ali pa posameznih udov in konečno volitev odbora, ter pregledovalcev v smislu §. 11, 12, in 13. pravil.

Da kak predlog v občnem zboru obvelja, mora biti za njim nadpolovična večina navzočih udov, tudi pri odločevanju, če se ima kakov ud izključiti, velja cnaka večina.

Kadar pa je na dnevnem redu predručenje društvenih pravil, mora biti navzočih $\frac{2}{3}$ udov z volilno pravico in da je tudi dotični sklep veljaven, morate za-nj glasovati $\frac{2}{3}$ navzočih.

§. 23. Izključen ali pa izstopel ud nijma nikake pravice do denarja, kateri je društvu vplačal, ali pa še posebej podaril; tacemu se pod nobenim pogojem ne povrne kaka svota.

§. 24. Odborniki opravljajo svoj posel brezplačno; kako nagrado za posebna opravila pa sme le občni zbor dovoliti.

Prepiri.

§. 25. V slučaju preprirov v društvu sodi v prvej vrsti odbor, v drugej pa občni zbor, kateri konečno razsodi.

Razdruženje.

§. 26. Ko bi se imelo društvo ali po sklepu občnega zbora, ali pa po vladi razdružiti, pripada vse njegovo imetje tistemu narodnemu zavodu ali namenu, za kateri odloči občni zbor z navadno vecino; ko bi občni zbor ne mogel, ali ne hotel česa skleniti, potem dobi omenjeno premoženje čitalnica tržaška.

Predlog za razdruženje bode smel odbor sprejeti le potem, če ga podpišejo $\frac{4}{5}$ vsih udov, kateri imajo volilno pravico z ustanovniki vred in če potena $\frac{4}{5}$ omenjenih volilcev in ustanovnikov tudi pri dotičnem občnem zboru ustmeno za razdruženje glasuje. Razdruženje vodi in konča odbor.

Mejčasne določbe.

Sedanji vstanovni odbor bode posloval, dokler nijma društvo 250 udov; kadar bo doseženo to število in bočlo obveljala ta pravila, mora začasni odbor sklicati občni zbor, ki voli stalni odbor po sedanjih pravilih.

Temu občnemu zboru mora začasni odbor položiti natančni račun o svojem mejčasnem gospodarstvu.

Po §. 9 postave od 15. novembra 1867, št. 134 dr. z., spričuje se, da slavjansko delavsko podporno društvo v Trstu zakonito obstoji na podlavi predstoječih pravil.

V Trstu dne 22. marcija 1879.

č. k. namenstnik

Pino s. r.

Domače stvari.

Tržaški mestni zbor, imel je v čertek sejo; predsedoval je župan Bazzoni. Ko se je zapisnik zadnje seje prečital, bralo se je zahvalno pismo laškega konsula, v katerem se zahvali za obilo darov, ki so jih Tržčanom podelili od vode poškodovanim na Laškem.

Potem se je prebralo pismo. Hermetovo, v katerem se zahvaluje za podeljeno mu častno mesčanstvo.

Župan je potem poročevalca Ventura povabil naj poroča o zadevi novih magazinov v novi luki. Sklenolo se je, da občina stopi v zvezo s trgovinsko zbornico, da se posloppja bodo z njenim sporazumljenjem zidala in oskrbovala. Potem se je razpravljalo in nadaljevalo o stroških tekočega leta, in v drugem branji se je sprejelo sledeče: 841 gl. poškodovanim v Italiji, za ceste in vodo 1090 gl. za podaljšanje neke ulice 500 gl.

Za praznovanje slavnosti sreberne poroke Njih Veličanstev 7650 gl. V tem trenutku odprl je vihar vratu in nekaj oken, da so stekla dol padala, kar je pretrgalo sejo za nekaj časa. Potem se je dovolila svota 4900 gl. za novi ribji sterg, 800 gl.

za obzidanje borjača šole v Korzia Stadion, 200 gl. za neke okvire pri zagrinjalih v cerker sv. Jušta, in 1000 gl. za tiskovine pri volitvah.

Predlog g. Nadlišeka, da naj se dovoli svota za pokrit potok, ki teče mimo cerkve sv. Ivana, ni bil sprejet, enako ni bila sprejeta prošnja župe v Skednji za tlak v cerkvi, ker je mestno starašinstvo določilo svoto, za tlak okrog cerkve. Župan je potem naznanje vzel predlog g. Dr. Lozerja, naj bi se vsaj popravilo potrebno, kar je porušeno.

Proračun za leto 1879 kaze sledeča števila:

Vsi stroški: 1499203 gl. Doneski aktivnih stvari: 1404195 gl.

Tedaj primanjka: 95008 gl. in ker je vseh straškov še 191443 gl. je vsega deficita 286451 gl. (Gospodarstvo ni navno preveč v redu! Ur.)

Svetovalec Geiringer poprime besedo, rekoč, da ne mora zamolčati. Ker so ravno vsi udje finančnega odseka nazočji, da se niso dovolj potrudili, poiskati sredstev in potov, kako bi se pokrili deficit. Ker se ni odsek potrudil stvar storiti, predlaga on, naj se voli odsek 9 udov, kateri bojo imeli nalogo študirati v useh točkah najpotrebnejši gospodarstvo in določili v posameznih točkah svote ktere se imajo dovoliti. Vnela se je precej vroča debata, ktere so se vdeležili Ventura, Vidakovič in Witman, braneči finančni odsek. Witman je podpiral predlog g. Geiringerja, pa je po debati svoj predlog nazaj vzel.

Po tej živahni debati je bila seja sklenjena.

Naše volitve so dobro izpadle akoravno so nasprotniki vse svoje moči porabili. Mavroner nekdanji častnik v Garibaldijevi legiji osrečil je nenadoma ves Trst z rudečimi plakati in bombastičnimi stavki, da naj nebi ptujca volili in ne takega, ki ga priporoča ptujce društvo!! Razpošiljal je popošti in po postreščkih velike kupe priporočil mej volilce, da bi bil človek lahko z njimi kak travnik nastlal. Ko to društvo „Edinost“ izve, nalepi svoje plakate v slovenoskem in laškem jeziku po voglih Trsta, jedernato in logično sestavljene, kar je posebno ljudstvo opozorilo in ves dan je radovedno ljudstvo čitalo. Agitacija se je začela. Slovensko kardelo v Trstu in v okolici dalo je svojim volilcem porolo „pozor“, in vse je bilo v delu in zato smo tako sijajno zmagali. Nekatere moramo omeniti:

Pagoš iz Grete, ki je prej o mestnih volitvah agitiral za nasprotnika, delal je zdaj za Nabergoja in je stem popravil storjeno napako za kar ga „Edinost“ očitno pohvali. Tudi drugi vrli možaki so se trudili za narodno zmago neprenehljivo, in reči se mora da je društvo „Edinost“ vredno svojega imena, kajti malo kje so volilci tako disciplinirani, ko v tržaški akolici. Vsi društveni razglasi so jim narodni evangelij.

Nasprotna stranka iredentarjev uže naprej gotova svoje blamaže, pisala je v laške liste, da svetuje do se nij treba ude-

ližiti volitev, ali pa naj na listek pišejo „zanobenega“, pa ko, se je čas uže bližal, priporočali so ravno tisti časniki pod krinko „več volilcev“ svojo ptujo robo. Okoličani in veliko mestjanov pa so prezirali iredentarje in volili kakor je „Edinost“ predlagala.

Tržaški Slovenci smo ponosni na to zmago. Gotovo je lahonski hidri odbila vseh sedem glav, da se ne bode morda nikoli več upala proti tržaškim Slovencem svojega žrelo odpreti. Grajati pa moramo one Križane, kateri so pod vodstvom Jožeta Košuta po krčmah v Trstu pili za izdajski denar, da so glasovali za Mavronerja, osramotili so spet svojo vas sv. Križ, da poleg njih še pošteni narodnjaki sramoto žanjejo. Večkrat se je uže svetovalo Križanom, da naj ne pošlušajo Bezine in Bogatca v takih prilikah, ampak glas poštenjakov, kateri gubijo svoj narod, svojo domovino, in kri svojo. Oni Križani pa, kateri ste bili pošteni in se niste dali izdajici lastnega naroda Košuti in drugim v mrežo vjeti, izreka vam narod „slava!“ Držite se vedno tako pošteno, in iz vaših grobov ne bode rastle trnje in osat, ampak domača lipa, ktera bo navdajala vaše potomce se slovanskim domoljubjem!

Čertice o tržaških volitvah bojo vsacemu čitatelju dobro došle, ker bomo osvetili nekatere osebe pod zastavo Iškarkarjota. Mihec in Jakec sta hotela mnogo obžlobodirati, pa ker rada vse povesta in to prav po domače, sta moralu po zapovedi urednikovi molcati, dokler jih ne upraša, ker ga vselej v zadrego spravita zaradi tožb. Uže pred volitvijo sta Mihec in Jakec na magistratovem zvoniku pela:

Mavronerjev Poldek
Kako s' p. teptan
Imaš mnogo tovoršev
Pa ne boš izbran!

Jože Košuta iz sv. Križa je bil Mavronerjev pandur, imel je neko četo Križanov okrog sebe in so v krčmi dobro pili in jeli, ter se krepili, da bojo bolj krepko volili lahona. Čudna prikazen je ta Jože, enkrat je kandidiral prati Nabergoju pa bil je vržen ob tla, da je odletel; no to bi bil pravi poslanec, naj bi ga le vidili volilci, kako se vede včasi v kaki tržaški krčmi! Omika je redka, posebno pa se pripoveduje dogodbico o prodanih hlačah po zimi, in je moral Jožek brez hlač domu, da so ga še otroci kepali se snegom; bi le pristojen bil tak poslanec v mestnem zboru? Jože bo menda mislil, da o njem govorimo, a to se ve da, ni tako: Jože je plačeval volilcem vino in dajal tudi po forintu vsacemu kteremu je zapisal na glasovnico Mavronerja; tega pa ni vedel, da mnogo od njih je prišlo povedat to nesramno delo. Dali so izbrisati Mavronerja, in zapisati Nabergoja, pa imeli so denar in še pijačo!

Tudi je Mavroner sam zapisoval kmetom na glasovnice imena, da ni Nabergojevga, je jasno. ampak svoje! Da je to ložej delal, zapustil je komisijo, ktere ud je bil, in je šel med kmete zase agitirat. Križani, vam

se je čuditi, daste najne hvaležnejši vse okolice, ravno dva dni prej dobil vam je g. Nabergoj za šolski vert 800 gl., in Trebčanom za uro v zvonik 400 gl. Kaj vam je uže Mavroner dobil? kdo ga pozna? nikdo, samo toliko se ve o njem, da je hud lahon in da je pri Garibaldiju bil, in se bil proti nam za svojo „pat-ijo“. Ako bi bil tudi kakega Križana v boju ubil, kaj zato, saj bomo pili, če ga volimo, — to je lep značaj Vodopivcev in Bezinovcev. Vsacega poštenega človeka bi sram bilo, da prodaja za čašo vina svoj rod. Nemece rece takem *pfui!* in pljune, da ne požre sline, ki jo je jezik s takim izdajskim imenom ostudil. — Križani pa, kateri ste zvesti, bodite uverjeni, da vas spoštujemo, in dobro vemo ločiti ovce od kozlov. Hvala vsem pravičnim rodoljubom v Križu, tudi vi boste priborili vašim sinovom čast in boljše prihodnost! Jožetu Košuti, pa naj še dalje sveti ona zvezda, ktera človeka v blato zapelje, lahomom radi prepustimo take odpadke.

Rojanska Čitalnica uljudno vabi k 11. obletnici katera se bo praznovala v nedeljo 13. julija 1879. Spored: 1. Pozdrav, 2. Petje, 3. Tombola, 4. Deklamacija, 5. Igra, 6. Umetni ognji, 7. Društvena zabava. Pri veselici bode svirala mestna godba. Vstopnina za neude 30 kr, Začetek ob 6. uri popoldne. *Odbor.*

Obletnico osvobodjenja zedinjenih držav severne Amerike, praznovala je vojna ameriška ladja 4. t. m. Vsa ladja je bila se zastavami preprežena, zvečer je bil na ladji ples, kamor so bili povabljeni odlične osebe vojaškega in civilnega stanu, ki je do jutra trajal.

V Oglej gre jutri zabavni parnik, kdor želi viditi to starodavno zgodovinsko razvalino, zdaj mala vas se starimi ostanki, ki pričajo o nekdanjem blagostanju mogočnosti, naj se potruži v nedeljo do 7 ure na obrežje „Sanità“. Prav romantična vožnja v Oglej je po vodotokih, na obeh straneh se vidijo zeleni travniki in visoka drevesa. Čuje se, da, ker je ravno jutri tudi šagra v Ogleju, se udeleži prav obilo število, ljudi da vidijo mater Benedk,

Ribji trg sezidal se je nov, in je že pokrit, stane ubogih dovkoplačevalcev prav obilu krvavih žuljev. Da pa bode č. braleo znal kako lahkomišno našo mestno staršinstvo denar proč meče, naj omenimo samo to: Ribji trg je bil uže skoro dodelan, pa ker je bil okol in okol preveč zapert, kar modri inženieri niso prej vidili, začeli so v zidove luknje kopati, in potem neke stebre zidati, da bo mesto na zidu, na stebrih stalo. ali prej bi se bilo to lahko in trdno naredilo, kaj bo pa zdaj, ko zid poderejo in ostanejo šibki stebri? Živila modrost na magistratu!

Razne stvari.

V Madridu se je pripetila, ko je cesarjevič Rudolf ondi bil, grozovita nesreča! Bilo je 19. minologa mesca, ko je španski kralj Alfons na čast visokih gostov cesarjeviča Rudolfa in kraljeviča Leopolda bavarskega predstavil vojaštvo v ogromnem število. Kralj s svojima gostoma stal je, ko je armada defilirala; ponosno korakajo pešči mimo in kričijo „živio kralj!“ za njimi konjica in potem topničarštvo; pa konji ali od vročine ali muh nadlegovani, se spustijo v beg po ulici napolnjeni z ljudstvom, da se je vse gnetlo. Bilo je več vojakov, takoj mrtvih, in pohojenih, vse je kričalo i vekalo. Ko pa zadnja baterija na dotično mesto nesreče pride, razpokne ena granata v zaboj, ter pobije obilo ljudi krog, in ko bi se bilo to 2 minuti prej pripetilo, nebili bi ostali živi ne kralj ne visoka gosta. Šplašeni konji vlekli so v dirki topove vozove po ulicah napolnjenih z ljudmi, in povozili in pomastili vse vprek. Ljudstvo ki je ob kraj ulice stalo, potrlo je okna in vrata stacun in se v valovih nakopičilo ter vse polomilo. Vojaki niso mogli obdržati zdijvane živine. Španski narod je to, kot slabo znamenje povdarjal avstrijkemu cesarjeviču ker se je govorilo, da si je prišel iskat španske princesinje za ženitev!

Iz Bovca na Goriškem 6. julija. (Narodna naša čitalnica) napravi 13. dne t. m. v gostilnici „pri pošti“ veliko in zanimivo „besedo“ s plesom. Na to veselico uljudno vabi *Odbor.*

Seme solnčnic namestnik kave. Če se seme solnčnic praži in navadni kavi primeša, jej dá veliko prijetniši okus, kakor dozdej navadna cikorija. (*Novice.*)

Zahvala.

Vsim tržaškim Slovincem, kateri so ko eden glasovali za Nabergoja kterege je politično društvo „Edinost“ za svojega kandidata proglašalo, izreka hvala.

Odbor političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Vsem onim gg. radoljubom, kateri so mi pri pomogli z durovi, da sem si kupil vola, ker mi je prejšni poginol, in sem bil na ta način ob vse, da bodem lahko sebe in družino preživel, izrekan naj toplei zahvalo. Bog naj jim stoteno povrne!

V Skednji dne 10. julija.

Ivan Sancin, Mam.

Poziv

na drugi tečaj „slavjanskega almanaha“.

Vredništvo tega „almanaha“ naznanja, da hoče po novem letu, ker je letošnji I. tečaj dobil dovolj podpore, izdati II tečaj.

Znano je, da si je postavil „almanah“ častno in važno nalogo: seznaniti občinstvo z obliko in z duhom, ki se kaže vraznih jezikih slovanskega plemena; in v drugi vrsti: podajati čitateljem take snovi, ki osvetljujejo posebnosti slov. narodnosti. Pripravno gradivo so mu tedaj izdelki, v katerih se označuje *mišljenje in čutenje* dotičnih narodov, ali v kterih se znanstveno razpravljajo specifične kulturne strani, bodisi občeslovanske, bodisi pošameznih rodov. — Knjizin pravi namen je, pospeševati duševno spoznavanje raznih slavjansk. narodov, da bi se tako v svojem govoru, svojih šegah in nazorih čedalje boljše bližali drug drugemu!

Gotovo tako delo zasluži naš pozor in obilno podpore.

Vse izobražene Slovence vabimo, da se naroče prav obilno na to knjigo, ki bode obsegala okoli 24 pol leposlovne znanstvene tvarine vseh slavjanskih narodov. Cena ji je 1 gl. 60 k. Konec leta se bode naročevanje sklenolo. Spisi in denar. naj se pošiljajo: Radivoj Poznik. Wien VIII. Floriangasse 17.

„Pripomoček zgodovini slovenskega slovstva“, tako se imenuje majhena knjižica, ktero je ravnokar izdal neutrudljiv naš pisatelj gosp. Jul. pl. Kleinmayr, profesor v Kopru. V njej nam našteva omenjeni gospod imena, rojstne dni in Kraje vseh slov pisateljev, pesnikov in umetnikov od leta 1550 do 1880. Priporočamo knjižico, dasi je zanimiva vsakemu slov. izobražemu, posebno našim profesorjem, ljudskim učiteljem in dijakom. Cena, jej je samo 15 km.

Književnost.

Občna aritmetika za učiteljska, lična knjiga, leži pred nami, kakoršne Slovenci še dosedaj nismo imeli. Slovenska literatura je obogatela. sto knjigo in velik pripomoček je ona učiteljem, ki dosedaj niso imeli dobre priročne domače knjige. Knjiga je dala nevtrudljivemu izdatelju mnogo truda kajti vsa pojasnila o računstvo so jasna in umljiva. Z veseljem pozdravljamo to potrebno knjigo in jo priporočamo vsem učiteljem in začetnikom, dobiva se pri izdatelju g. profesorju L. Lavtar v Mariboru; cena je knjigi 1 gl.

Poslano.*

Vsem velečestitim volilcem, ki so blagovolili zame glasovati 30. prošlega meseca, izrekam iskreno zahvalo za skazano mi zaupanje.

Anton Klodič.

* Za sestavke pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu postava nalaga.